

S. Sayısı : 181

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü
1931 yılı son hesabı hakkında Divanı muhasebat Riyaseti
tezkeresile Devlet demiryolları ve limanları işletme umum
müdürlüğü 1931 yılı son hesabı hakkında kanun lâiyhası
ve Divanı muhasebat encümeni mazbatası (3/125, 1/520)

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1931 yılı son hesabı hakkında
Di. M. riyaseti tezkeresi (3/125)

T. C.

Divanı muhasebat
Sayı: U. 72839 H. 1268

8 - VI - 1936

Büyük Millet Meclisi Yüce Reisliğine

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1931 malî yılı katî hesabı üzerine
hazırlanan beyannamenin cetvellerile birlikte sunulduğu arz olunur.

D. M. Reisi
S. Oran

Beyanname

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün Nafra vekâletinden gönderilen
1931 malî yılı katî hesabı muhasibin Divanı muhasebatça tetkik ve muhakeme edilmiş olan idare
hesabile karşılaştırılarak bağı cetvellerdeki meşruhat göz önünde tutulmak şartile katî hesapta ya-
zılı rakamların kabule şayan görülmüş olduğunu arz eyeriz.

7 - VI - 1935

Birinci reis	D. : 1 Reisi	D. : 2 Reisi	D. : 3 Reisi	D. : 4 Reisi	Aza
<i>S. Oran</i>	<i>Faik</i>	<i>A. Yurdakul</i>	<i>Â. Özgen</i>	<i>F. Erinç</i>	<i>B. Esen</i>
<i>Aza</i>	<i>Aza</i>	<i>Aza</i>	<i>Aza</i>	<i>Aza</i>	<i>Aza</i>
<i>Y. Z. Aslan</i>	<i>Hasta</i>	<i>M. Menemencioğlu</i>	<i>R. Bakuy</i>	<i>M. İ. Tümay</i>	<i>H. Demirsoy</i>
<i>Aza</i>	<i>Aza</i>	<i>Aza</i>	<i>Aza</i>	<i>Aza</i>	Müddeiumumî
<i>N. Başak</i>	<i>E. R. Okan</i>	<i>F. Özbudun</i>	<i>Z. A. Akeren</i>	<i>M. A. Apak</i>	<i>E. Arıkan</i>

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1931 yılı son hesabı hakkında
kanun lâiyhası (1/520)

T. C.
Başvekâlet
Kararlar müdürlüğü
Sayı : 6/1395

24 - IV - 1936

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Devlet demiryolları ve limanları umum müdürlüğü 1931 malî yılı hesabı katisi hakkında Maliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 20 - IV - 1936 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
I. İnönü

Esbabı mucibe

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1042 numaralı kanununun 45 nci maddesi mucibince hazırlanması lâzımgelen 1931 malî senesi hesabı katî kanunu projesi, inşaat dairesinin 1 - VI - 1931 tarih ve 1818 numaralı kanunla Nafia vekâleti Celilesine raprı dolayısıyla yalnız işletme hesabı katisini ihtiva etmekte bulunmuş ve berveçhi zir kısımlardan terekkiüp etmiştir.

- 1 — Katî hesap kanunu projesi.
- 2 — Masraf hesabı katî cetveli (A) cetveli.
- 3 — Varidat hesabı katî cetveli (B) cetveli.
- 4 — İdarî nakliyat hesabı.
- 5 — Bütçe sarfiyatı müfredat cetveli
- 6 — İşletme hesabı.
- 7 — Kârü zarar.
- 8 — Blânço.

1931 malî senesi bütçe sarfiyatı (14 338 761. 75) liradır. İşbu malî sene için verilen tahsisat bütçe kanunu ile (13 865 785. 00) lira ve buna ilâveten 14 - V - 1932 tarih ve 1963 numaralı kanunla (625 000) lira ve 10 - V - 1932 tarih ve 1953 numaralı kanunla da (127 000) lira ki ceman (14 617 785) lira olup bundan (14 336 967. 76) lirası mevzu tahsisatları dahilinde sarfedilmiş ve 9 ncu reddiyat faslına mevzu (500) lira tahsisata mukabil muhasebei umumiye kanununun 48 nci maddesine istinaden (2 293. 99) lira sarfedilerek (1 793. 99) lira fazla olarak sarfedilmiştir.

Sarfolunmayan (280 817. 24) liralık tahsisat imha edilmiştir. Umumî idare işletmelerin heyeti umumiyesinin vazifesini ifa etmektedir.

Bağdad hattının henüz mübayaa edilmemiş bulunması ve bu kısım masarif ve varidatının müşterek masraftan hissesine isabet edecek miktarla beraber Bağdad şirketi hesabına nakli 22 - IV - 1340 tarih ve 506 numaralı kanunun 7 nci maddesi muktazasından bulunmakla Bağdad masrafı olan (977 639. 49) lira ile umumî idare masraflından Bağdad kısmının müşterek masraftan hissesi olarak tefrik edilen (106 082. 06) lira mezkûr şirket hesabı zimmetine nakledilmiş ve işbu münakalenin ifasından sonra işletme sarfiyatı (13 255 040. 20) lira olarak tesbit edilmekle kanuna merbut işletme hesabına masraf kısmı bu vaziyet üzerinden tanzim edilmiştir. (1 194 417. 06) lira-dan ibaret olan Bağdad varidatı da aynı kanuna istinaden şirket hesabı matlûbuna nakledilmiştir.

	1931 malî senesi işletme emsali		Emsali
	Masraf	Varidat	
Samsun - Sivas	698 041. 81	546 141. 18	127,81
Erzurum - Sarıkamış	309 087. 44	138 095. 49	223,82
Bağdad işletmesi	977 639. 49	1 194 417. 06	81,85
Diğer işletmeler	9 165 484. 34	13 496 718. 75	67,91
	11 150 253. 08	15 375 372. 48	72,52
Mubayaa taksiti	3 188 508. 67		
	14 338 761. 75	15 375 372. 48	93,26

Beher 100 lira varidata mukabil yapılan masrafı gösteren işletme emsali yukarıda gösterildiği üzere mubayaa taksiti hariç olmak üzere 72,52 ve mubayaa taksitle beraber 93,26 dir.

Mubayaa taksiti mahiyet itibarile hattın işletilmesinden mütevellid bir masraf olmadığından 72,52 olan hakikî işletme emsali ele alacak olursa 1931 senesi işletme vaziyeti % 27,48 ve mubayaa taksiti de masarife ithal edildiği takdirde yine % 6,74 nisbetinde bir kâr irae eder.

İşbu malî senenin kârla kapanmasına, sene zarfındaki zahire nakliyatının diğer senelere nazaran fazlalığı başlıca sebep teşkil eder.

Kâr ve zarar:

Yukarıki işletme emsaliinde görüldüğü üzere mübayaa taksiti de ödendiği halde 1931 senesi işletme vaziyeti kâr göstermesine rağmen blâncoda 1932 malî senesine zarar devredilmesinin başlıca sebebi tecdit ve itfa sermayelerinin kâr ve zarara zimmet verilecek tahakkuk ettirilmesinden ve evvelki senelerde de aynı tahakkuk dolayısıyla devreden zimmetlerden münbaistir.

1928 ve 1929 seneleri zarfında Hilâliahmer cemiyeti tarafından mühtacine tevzi edilmek üzere kuraklık mmtakalarına gönderilen zahire ve amele nakliyatından idare matlubatı olan (114 000) küsur lira bütçe kanununun 8 nci maddesi mucibince 1931 senesi kâr ve zarar hesabına zimmet verilmek suretile terkini kayıt edilmiş ve dolayısıyla zarar bu miktar bir tereffü göstermiştir. 1931 blâncosunda 1932 senesine devreden zarar miktarı (9 243 885 59) liraya baliğ olmakta ise de buna mukabil tecdit ve itfa sermayesi olarak ta (12 920 242 ,75) lira matlup devredilmektedir Şu vaziyete nazaran 1927 senesinden beri tahakkuk eden tecdit ve itfa sermayelerinden (3 676 357, 16) lira filen amorti edilmiş demek olur ki, tahakkuk ettirilen amortisman nazaran bilfiil amortinin nisbeti % 28, 45 dir.

Devletçe satın alınan Anadolu - Mersin - Tarsus - Adana hatları ile Haydarpaşa limanının mübavaa taksitleri de ödendikten sonra amortisman olarak % 28, 45 nisbetinde bir miktar itfa temin edilmiştir. Camiamıza dahil hudut içerisinde Samsun - Sivas - Erzurum - Sarıkamış gibi yarı yarıya zararlı işleyen kısımlar olduğu ve hatlarımızın bir kısmı mühimmenin de henüz işletmeye açılmaları hesabı iktisadî faaliyetinin taazuv edemediği ve bunlara ilâveten iktisadî sıkıntının şiddetle tesirini göstermeğe başladığı düşünülürse bu netice mucibi memnuniyettir.

Bu vaziyet aynı zamanda işletmede en esaslı ihtiyaçlara yer verilerek bütçe tatbikatında tasarrufkârane bir zihniyetle hareket edilmesi sayesinde temin edilmiştir.

Divanı muhasebat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Divanı muhasebat encümeni

Kara No. 23

Esas No. 1/520, 3/125

8 - V - 1936

Yüksek Reisliğe

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1931 mali yılı hesabı katisi hakkında Başvekilliğin 24 nisan 1936 tarihli ve 6/1295 numaralı tezkeresile teklif olunan kanun lâyihası ve Divanı muhasebatın mutabakat beyannamesi cetvellerile birlikte tetkik ve müzakerelendi.

Mutabakat beyannamesinde hesabı katide rakamların muhasibin idare hesabına uygun olduğu anlaşılmiş ve kanun lâyihası aynen kabul edilmiştir.

Keyfiyet Heyeti umumiyenin yüksek tasvibi-

ne arz olunur.

Reis	M. M.	Kâ.
Niğde	Trabzon	Yozgad
Faik	M. Aydın	Sungur
Çankırı	Çorum	Erzurum
R. Ünür	N. R. Yıldırım	N. Dumlu
İstanbul	İstanbul	Kastamonu
H. Gürsoy	H. Ergin	N. Tamaç
Kayseri	Konya	Mardin
F. Güpgüp	M. H. Üner	H. Çoruk
Muğla		
H. Kitapçı		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1931 malî senesi katî hesap kanunu projesi

MADDE 1 — Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1931 malî senesi masrafı merbut (A) cetvelinde gösterildiği üzere (14 338 761, 75) liradır.

MADDE 2 — Mezkûr idarenin aynı sene varidatı merbut (B) cetvelinde gösterildiği üzere (15 375 372, 48) liradır.

MADDE 3 — Tahsisattan sarfolunmayıp (A) cetvelinde ait olduğu sütunda gösterilen (280 817, 24) lira tahsisat bakiyesi iptal olunmuştur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Nafia vekilleri memurdur.

20 - IV - 1936

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İ. İnönü</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>K. Özalp</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. R. Aras</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>S. Arıkan</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>C. Bayar</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. Saydam</i>	<i>Rana Tarhan</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>

DİVANI MUHASEBAT ENCÜMNERİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1931 malî yılı hesabı katî kanun lâyihası

MADDE 1 — Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1931 malî yılı masarifi bitişik (A) cetvelinde gösterildiği üzere (14 338 761) lira 75 kuruştur.

MADDE 2 — Adı geçen idarenin aynı yıl varidatı bitişik (B) cetvelinde gösterildiği üzere (15 375 372) lira (48) kuruştur.

MADDE 3 — 1931 malî yılı içinde sarolunmayan ve bitişik (A) cetvelinde ayrı bir sütunda gösterilen (280 817) lira (24) kuruş tahsisat artığı iptal olunmuştur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya Nafia vekili memurdur.

A - CETVELİ

Fasıl	Muhassasatın nevi	Muhassasat	Sarfiyat	İptal olunan muhassasat
1	Ücret ve yevmiyeler	4 468 000	4 443 212 28	24 787 72
2	İkramiye	60 000	45 736 74	14 263 26
3	İdare masrafları	678 500	652 050 70	26 449 30
4	İşletme masrafları	5 978 000	5 776 399 02	201 600 98
5	Sigorta ve sermayesi	20 000	20 000	0
6	Mütenevvi masraflar	73 000	70 904 89	2 095 11
7	Anadolu, Mersin - Tarsus - Adana hatları ve Haydarpaşa liman ve rıhtımı mu-bayaa taksiti	3 200 000	3 188 508 67	11 491 33
8	1715 numaralı kanun mucibince Türkiye Cumhuriyeti Merkez bankası hissesi	137 285	137 285	
9	Reddiyat	2 293 99	2 293 99	0
10	Eski seneler düyünü	2 500	2 370 46	129 54
	Yekûn	14 619 578 99	14 338 761 75	280 817 24

B - CETVELİ

F.	M.	Varidatın nevi	Muhammenat	Tahsilât
1		Demiryolları işletme hasılatı		
	1	Yöleu	5 700 000	4 331 360 98
	2	Ağırlık	400 000	281 828 39
	3	Seyriseri	700 000	658 505 06
	4	Seyri hafif	9 000 000	8 381 097 05
	5	Tahmil ve ihraç	160 000	203 565 89
	6	Ardiye	5 000	9 146 78
	7	Kantariye	58 000	87 057 01
2		Limn, rıhtım ve iskeleler		
	1	Haydarpaşa liman ve rıhtımı	600 000	764 848 32
	2	Derince limanı	150 000	106 314 25
	3	Mersin, Filyos, Samsun, Mudanya ve diğer iskeleler	60 000	17 463 97
3		Sıhhiye tevkifatı	100 000	148 934 63
4		Mütenevvi hasılat		
	1	İstimalden iskāt edilen vagon, lokomatif ve hurda demirler satışı	100 000	24 615 05
	2	Müteferrika	200 000	360 635 10
		Yekûn	17 233 000	15 375 372 48